

УДК 321

В. В. Петренко, канд. політ. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ,
В. Й. Разіцький, канд. іст. наук, доц.
Національний торговельно-економічний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВЛІННЯ "БРАТІВ-МУСУЛЬМАН" В ЄГИПТІ ТА ПРИЧИНИ ЇХНЬОЇ ПОРАЗКИ

У статті автори зробили спробу розібратися в специфіці політичної тактики "Братів-мусульман" у боротьбі за владу та особливостях здійснення ними політичного курсу під час правління в Єгипті, а також розкрити обставини та причини відсторонення "Братів" від влади.

Ключові слова: Брати-мусульмани, Партія свободи і справедливості, салафіти, ісламісти.

На хвилі "арабської весни" внаслідок революційних подій 2011 року в Єгипті до влади прийшли ісламістські політичні сили, серед яких провідне місце належить рухові "Брати-мусульмани". Створена цим рухом Партія свободи і справедливості отримала найбільше місць в парламенті та добилася для свого представника посади президента. З огляду на це, саме "Брати-мусульмани" стали визначати подальший шлях розвитку однієї із провідних країн арабського Сходу – Єгипту.

Дана робота є продовженням статті, в якій автори спробували з'ясувати політичні пріоритети "Братів-мусульман" після здобуття асоціацією влади протягом 2011–2013 рр., розглянувши еволюцію політичної ідеології "Братів-мусульман", проаналізувавши політичне вчення основних їхніх лідерів та висвітливши участь цього релігійно-політичного руху в революції 2011 року [3].

Метою ж цієї статті є розкриття особливостей політичного курсу "Братів-мусульман" та причин їхньої поразки. Для досягнення поставленої мети необхідно розглянути специфіку політичної тактики "Братів-мусульман" у боротьбі за владу та особливості втілення політичних рішень "Братів-мусульман" у Конституції Єгипту 2012 року, а також обставини та причини відсторонення "Братів" від влади.

Особливості політичної тактики "Братів-мусульман" у боротьбі за владу

Революція в Єгипті січня-лютого 2011 року поставила на порядок денний перед керівництвом США та країн ЄС питання збереження безпеки в регіоні Північної Африки та Близького Сходу. Саме з цих міркувань країни Заходу спонукали військових очолити управління в Єгипті після відставки президента Х. Мубарака і тим самим не допустити до влади радикально налаштованих ісламістів. Проте, армійське командування виявилось не готовим до цієї ситуації і не мало жодних ідей щодо вирішення політичної кризи в державі. Необхідно було добитися певної стабільності в суспільстві і якнайшвидше передати владу цивільним. Для успішного виконання такого завдання військові Єгипту разом з представниками держав Заходу розпочали процес ретельного дослідження політичної еліти країни, щоб виявити поміркованих і найбільш лояльних кандидатів на обіймання найважливіших управлінських посад.

Слід наголосити, що серед політичних сил Єгипту – претендентів на владу, особливо помітно виділялися "Брати-мусульмани" і створена цією асоціацією Партія свободи і справедливості. Зокрема, згадана політична сила в період революції довела свою популярність серед населення і активну підтримку ним політичного курсу "Братів". Крім того, в період управління країною військових "Брати-мусульмани" не брали участі у вуличних протестах і тим самим продемонстрували свою лояльність до тимчасового уряду та політичну поміркованість. Не менш важливо відзначити той факт, що серед політичної еліти Єгипту революційного періоду Партія свободи і справедливості була найбільш організована і

спиралася на потужну фінансову і соціальну базу, а її провідні функціонери активно пропагували підтримку ліберально-демократичних цінностей (про що можна, зокрема, судити з передвиборної програми партії). Тому не дивно, що при таких обставинах країни Заходу дали зелене світло подальшому просуванню "Братів-мусульман" до влади, а військові включили їх представника до конституційного комітету, який, між іншим, очолив відомий ісламіст.

Перемога Партії свободи і справедливості на парламентських виборах 2011 року є безперечно значним успіхом "Братів-мусульман" у боротьбі за владу в Єгипті. Разом з тим участь представників організації у політичному житті країни вимагала від них активних дій з реалізації програмних цілей і завдань, внаслідок чого залишалось все менше можливостей для маневрів і політичних загравань з ліберальною елітою держави і керівництвом США та ЄС. Ситуація ускладнювалася ще й тим, що сама асоціація "Брати-мусульмани" була представлена декількома внутрішніми політико-ідеологічними течіями, частина з яких вороже налаштована проти співпраці з країнами Заходу і їх партнерами в Єгипті. Внутрішні дискусії відносно вибору шляхів досягнення поставлених цілей, а також тиск з боку салафітської партії "Аль-Нур", яка за кількістю мандатів посіла друге місце в парламенті, не могли не позначитися на діяльності членів асоціації, які змушені були хоча б частково відступити від ліберально-демократичних ініціатив. Нарешті, не слід також забувати, що політичні позиції "Братів-мусульман" беруть свої витoki від ідей Х. Аль-Банни, який писав, що "Іслам – це всеохоплююча концепція, яка регулює всі сторони життя" [7].

Варто зазначити, що політична опозиція в Єгипті та зарубіжні ЗМІ насторожено сприйняли дії новообраного президента М. Мурсі, який 22 листопада 2012 року підписав конституційну декларацію і призначив на 15 грудня того ж року конституційний референдум. Найбільше збентежило громадськість те, що згадана декларація позбавляла суди права розпускати верхню палату парламенту і Конституційну асамблею, а також дозволяла президенту країни видавати будь-які декрети, направлені на захист революції, які не можуть бути оскаржені в суді. Внаслідок цього в столиці розпочалися протести проти декларації з метою не допустити узурпації влади ісламістами (насамперед "Братами-мусульманами").

Особливості втілення політичних рішень "Братів-мусульман" у Конституції Єгипту 2012 року

В рамках визначення політичних пріоритетів "Братів-мусульман" заслугоує на увагу Конституція Єгипту [10], схвалена більшістю громадян країни на референдумі (64%) і, всупереч протестам опозиції, підписана президентом країни М. Мурсі. Біля витоків тексту цього документу стояли "Брати-мусульмани" і тому не дивно, що зміст основного закону держави наблизений до їх ідеологічної лінії діяльності і програми дій Партії свободи і справедливості.

Згідно з новою Конституцією ключовим принципом законодавства є норми ісламського права – шаріату. Крім того, документ істотно розширює повноваження глави держави, хоча при цьому обмежує можливість однієї особи обіймати посаду більше двох термінів по чотири роки. Зазначимо, що раніше глава держави міг переобиратися на 6-річний термін необмежену кількість разів. Не дивлячись на це, представники опозиційних партій, виступаючи проти акту, заявляли, що після прийняття конституції М. Мурсі стане "новим фараоном", повноваження якого будуть такими ж, як у попереднього диктатора Х. Мубарака [4].

Варто зазначити, що у новій Конституції Єгипту переможець революції 2011 року зробили спробу втілити максимальну кількість своїх програмних ідей і тим самим остаточно закріпити успіх у політичній боротьбі. Поруч з цілою низкою прогресивних поправок і нововведень також включені статті (або їх формулювання), які є досить не популярними і викликають різку критику як в середині країни, так і за кордоном. Насамперед варто згадати той факт, що з тексту нової Конституції виключено Ст. 68, яка гарантувала рівність статей і, зокрема, зазначала, що "цей принцип не суперечить правилам шаріату" [8]. Деякі науковці висувують припущення, що це було свідомо зроблено авторами документу з метою уникнення суперечок з представниками ультраконсервативного крила відносно того, чи допускає Коран рівність між чоловіком і жінкою [12]. Разом з тим Ст. 10 нової Конституції обумовлює гарантування державою свободи материнства і дитинства, дотримання балансу між сімейними обов'язками жінки і її громадською роботою [8]. Це практично свідчить про звуження прав жінок, яких відтепер можна обмежити у багатьох видах цивільної діяльності, посилаючись на вищезазначену статтю основного закону.

Досить обмеженою з точки зору західного розуміння демократії є Ст. 43 нової Конституції Єгипту, яка гарантує свободу віросповідання лише мусульманам, християнам та юдеям і тим самим піддає дискримінації представників інших конфесій, які проживають в країні [8]. В такому ж дусі сформульовано Ст. 11 головного закону держави, де зазначено, що "державна повинна забезпечити захист етичних норм, моралі і громадського порядку" [8]. Надто широке трактування цієї статті, на думку правозахисних організацій, дозволить уряду та самопроголошеним "захисникам" моралі нав'язувати релігійні догми та цінності і таким чином грубо порушувати права громадян.

При аналізі Конституції Єгипту варто також згадати Ст. 2, яка залишилася ще з тексту основного закону 1971 р. Тут зазначено про те, що Іслам є державною релігією, а законодавство країни базується на принципах шаріату [10]. Іншими словами, таке формулювання зазначеної статті цілком відповідає ідеології "Братів-мусульман" і не суперечить змісту програмних документів Партії свободи і справедливості.

Таким чином, аналіз тексту Конституції Єгипту дає підстави стверджувати, що її розробники "Брати-мусульман" залишилися вірними вченню засновника асоціації Х. Аль-Банни. Зокрема, попри низку компромісних рішень, в основному законі збережено базові ідеї і принципи релігійно-політичного руху "Брати-мусульман". Цей факт примусив багатьох політиків, науковців та громадськість в середині країни і за кордоном задуматися над питанням реальних намірів, планів, завдань і пріоритетів політики "Братів" після їх приходу до влади в Єгипті.

Політична стратегія "Братів-мусульман" в здійсненні влади

Партія свободи і справедливості здобула підтримку виборців популістськими лозунгами дешевих продуктів харчування, охорони здоров'я, освіти для бідних прошарків суспільства, а також про соціальну рівність і справедливість. Але для виконання передвиборних обіцянок партія не володіла не тільки належною ресурсною базою, але й навіть теоретичним підґрунтям для здійснення акцій такого характеру. Традиційно "Брати-мусульман" підтримують ідею ринкової економіки і приватного бізнесу, а тому виступали проти проведення будь-якої націоналізації в країні. Що ж стосується ресурсної бази, то з початком революції і в пост-революційний період економіка Єгипту переживала різкий спад. Станом на початок 2012 р. валютні резерви держави зменшилися на половину, інфляція становила 9 % і зросло безробіття. Також протягом 2011 року зменшилися надходження до бюджету від туристичного бізнесу, оскільки на третину скоротилася кількість туристів порівняно з попереднім роком. Як повідомляла єгипетська газета "Аль-ахрам", посилаючись на заяву Центрального Банку, відбулося різке падіння вартості єгипетського фунта по відношенню до американського долара, а "закордонні резерви країни зменшилися на 21 млн. дол. США" [11].

Щоб врятувати економічну ситуацію в Єгипті і виправдати надії своїх виборців "Брати-мусульман" змушені були шукати фінансову підтримку за кордоном. Мова йде насамперед про США, ЄС та міжнародні організації, в роботі яких бере участь Єгипет. Конгрес США ухвалив рішення надати Каїру 1,3 млрд. дол. допомоги для забезпечення безпеки і 250 млн. дол. на підтримку розвитку економіки [1, с. 14]. Крім того, на офіційному веб-сайті "Братів-мусульман" повідомлялося, що ще в березні 2012 р. президент Єгипту М. Мурсі проводив в Каїрі переговори з делегацією від МВФ, під час якої обговорювалися питання надання фондом позики у розмірі 3,2 млрд. дол. США [9]. Єгипетський уряд також проводив активні переговори з Міжнародним банком та Африканським банком розвитку з метою отримання фінансової допомоги для стабілізації національної економіки.

Таким чином, з вищенаведених фактів можна зробити висновок, що "Брати-мусульман" дотримувалися досить поміркованої політичної стратегії, яка передбачала проведення реформ з дотриманням ліберально-демократичних цінностей, оскільки в іншому випадку Каїр зіпсував би відносини з Заходом, що означало б крах фінансової системи в державі. Тому ця ісламістська політична сила змушена була маневрувати між позиціями крайніх правих течій в країні, які вороже ставляться до співпраці з ЄС, США, а також до європейських політичних і культурних цінностей, – з одного боку, та ліберальною елітою країни, представники якої активно підтримують ідею співробітництва з Заходом – з іншого.

Зовнішня політика Єгипту під керівництвом "Братів-мусульман" розвивалася в такому ж ключі. Як зазначалося з цього приводу в "Іджіпт Індепендент" ("Egypt Independent"), "вперше в історії "Брати-мусульман" при владі, і це примусить їх проявити прагматизм, коли справа стосується зовнішньої політики, оскільки будь-яка помилка може завдати удару по всіх їхніх успіхах" [5]. Іншими словами, нова влада в країні змушена була дотримуватися міжнародних договорів, підписаних попередніми урядами, включаючи мирний договір з Ізраїлем. Зокрема, Ізраїль навіть дозволив єгипетській армії розгорнутися на Синаї з метою боротьби з джихадистами, хоча це й порушувало умови мирного договору між цими країнами.

Тому, не зважаючи на заяви окремих представників асоціації "Брати-мусульмани" про підтримку тих чи інших екстремістських ідей, державні інтереси Єгипту і його еліти справляли вирішальний вплив на дії уряду.

Поразка "Братів-мусульман"

Багато аналітиків, які слідкують за єгипетською політикою, неодноразово заявляли, що "Брати-мусульмани" дуже добре організована політична фракція, яка буде в Єгипті домінуючою на довгі роки через слабкість опозиції і ліберальних сил. Окрім того, багато хто був впевнений, що стара модель Єгипту як військового суспільства, яким править хунта офіцерів, відійшла в минуле. Вважалося, що армія втратила свою рішучість боротися проти "Братів" до тих пір, поки її інтереси, – в основному економічні – були захищені.

Однак, мрія "Братів-мусульман" отримати владу в Єгипті, до якої вони йшли майже 80 років, зазнала фіаско вже через рік після того, як їхній представник М. Мурсі був демократично обраний на посаду президента Єгипту.

Протягом перших місяців 2013 року світські політичні партії і суддівський корпус вели кампанію по згуртуванню мас проти "Братів-мусульман". Це вилилося в масові протестні виступи населення 30 червня 2013 року, а 3 липня виступила армія, відсторонивши "Братів" від влади. Військові дали президенту Мурсі 48 годин для добровільної відставки та оголосили про його відсторонення, мотивуючи це вимогою мас, зокрема створеним в травні рухом "Тамарруд" ("Повстання"), який стверджував, що до червня 2013 року був зібрано майже 30 млн. підписів з вимогою відставки президента, якого звинувачують у розвалі економіки і в дестабілізації країни. Одночасно з президентом були заарештовані 15 його найближчих сподвижників, пізніше – сотні активістів "Братів".

Отже, події показали, що прогнози аналітиків були неправильними. Чому так сталося? Чому "Брати мусульмани" втратили владу ледь отримавши її? Варто говорити про комплекс причин.

"Брати" втратили свою владу, тому що не правильно оцінили опозицію та не передбачили можливу коаліцію між лібералами і армією. Однією з умов, яка призвела до кінця президентства М. Мурсі, був неписаний альянс між армією і рухом масового протесту. Армія зіграла ключову роль у відстороненні Мурсі від влади. Це в черговий раз підтвердило те, що роль армії в політиці країн Близького Сходу є дуже вагомою. Вона завжди була тим фактором, який підтримував режими в цьому регіоні світу і буде залишатися такою в найближчому майбутньому [13]. Мурсі ж не вдалося налагодити співпрацю з армією. Це було помилкою президента, яка призвела до об'єднання армії і ліберальних сил. Коли Мурсі зрозумів, що армія повністю стала на бік опозиції, він спробував в останній момент замінити міністра оборони і командувача єгипетської армії генерал Абдул Фаттах аль-Сісі. Однак, генерал Сісі взяв на себе ініціативу першим. Замість звільнення, він був одним з тих, хто оголосив Мурсі, що той більше не буде президентом. Це відображає недоліки "Братства" в їх політичному аналізі єгипетської реальності [13].

Ще однією можливою причиною падіння "Братів-мусульман" стало те, що під час перебування при владі у "Братства" переважали практики, пов'язані з перебуванням в опозиції. Воно не змогло успішно трансформуватися з опозиційного руху в правлячу партію. Можливо на це просто не вистачило часу.

Братству не вдалося зробити перехід з світу своїх ідей та ідеологічних забобонів у світ реальної політики та адаптувати власні ідеологічні принципи до реальності політичної, соціальної та економічної практики Єгипту.

Ідеологія панувала над реалістичними політичними розрахунками.

Не зважаючи на релігійність єгиптян, лише меншість населення приймає постулат сучасних ісламістів про те, що віра має бути основним компонентом їх ідентичності та що іслам являє собою припис для всіх аспектів життя, включаючи політику. Практично всі складові єгипетського громадянського суспільства (ісламські і неісламські партії, праві і ліві течії, різні асоціації, релігійні меншини) дотримуються насамперед націоналістичних, а не суто релігійних переконань, не приймають і навіть відкидають претензії ісламістів на духовне лідерство і моральну перевагу [2].

На організаційному рівні модель поведінки Братства теж не зазнала змін. Консервативне крило "Братів-мусульман" залишилося домінуючим і в Партії свободи і справедливості та "Братство" втручалось в роботу президента, активно впливаючи на його позицію. Це досить суттєво нашкодило іміджу Мурсі. Тому що, в Єгипті президент історично користувався великим авторитетом, а Мурсі виглядав як особа, яка знаходиться в підпорядкуванні у "Братства" [6].

З точки зору політичної тактики, "Братству" не вдалося показати себе як впевнену політичну силу з чітким баченням майбутнього. Під час свого правління "Брати-мусульмани" поклалися на єдиний інструмент для досягнення балансу з їх політичними конкурентами – мобілізацію та згуртування своїх прихильників. Один з найбільших парадоксів періоду перебування "Братства" при владі полягав в тому, що, незважаючи на велику кількість фахівців (лікарів, юристів, інженерів, вчителів) в його розпорядженні, у порівнянні з іншими політичними та громадськими силами, йому не вистачало знань і досвіду, які б дозволили сформувати ефективну політичну і бюрократичну еліту, здатну працювати в новій ситуації в Єгипті. Більша частина соціальної бази "Братів-мусульман" була сформована в структурах "Братства" як опозиційної, а не владної сили. Іншими словами, "Братство" не знало як боротися з єгипетською бюрократією та як формувати кадри для роботи у владних структурах. Воно, будучи позбавленим при режимі Х. Мубарака досвіду державного адміністрування, створювало, скоріше, громадських активістів і проповідників. На відміну від своїх колег з Туреччини, "Братство" в Єгипті за останні 30 років не спробувало взяти під контроль муніципальні та місцеві ради [6].

При виборі керівництва та чиновників для державних посад головним критерієм стала організаційна та ідеологічна лояльність чи приналежність до "Братства". Це призвело до звинувачень "Братів-мусульман" в спробі встановити гегемонію, діючи в односторонньому порядку та виключаючи представників інших сил з кола учасників прийняття основних політичних рішень. Таке прагнення домінувати на всіх ключових посадах в державі спричинило кризу в відносинах "Братів-мусульман" з іншими політичними силами. [6].

Під час свого недовгого правління, "Братство", також, зіткнулося з жорстким опором з боку єгипетської бюрократії, коли спробувало очистити і реформувати її. Після повалення Мубарака бюрократична система не розпалася, а збереглася, зачепившись глибоким корінням у всіх структурах і в суспільній свідомості. Єгиптяни називають це "глибокою державою": в ній представлені армія, служба безпеки, поліція, суддівський корпус, а також основні структури бізнесу, освіти, ЗМІ тощо. По суті, це своєрідна сила, яка багато в чому функціонує задля забезпечення своїх власних інтересів.

"Брати-мусульмани" не зуміли ні домовитися, ні підкорити державний апарат. Деякі його частини, зокрема

судові інстанції, дипломатична служба, державні ЗМІ і підрозділи розвідки, вчинили жорсткий опір їхньому впливу. Подібним же чином повела себе армія. У всіх цих структурах росла стривоженість через те, що "Брати" мають намір не управляти, а правити. Було очевидним, що "Брати-мусульмани" прагнуть насамперед закріпити свою монополію на владу будь-якими засобами, і це викликало хвилю розчарування і обурення [2].

Ці та інші проблеми послабили здатність "Братів" трансформуватися з опозиційної сили у владну і зменшили їх можливості розібратися у складнощах єгипетської держави та суспільства.

Отже, прийшовши до влади, "Брати-мусульмани" виявилися нездатними цією владою скористатися. Вони зробили багато політичних і стратегічних помилок, які допомогли їм передчасно втратити цю владу. І хоча "Брати" намагалися поводитися з владою досить обережно, не роблячи різких кроків, однак у них не вистачило потенціалу та досвіду для того, щоб успішно справитися з тими викликами, які поставила перед ними складна постреволуційна ситуація в Єгипті. Все це свідчить про нагальну необхідність для "Братства" знову і знову переглядати свої помилки, ідеологію та політичний дискурс для того, щоб вижити в якості активної та впливової сили і уникнути внутрішніх протиріч та розколу.

Список використаних джерел

1. Васильев А. М. Египет после выборов / А. М. Васильев // Азия и Африка сегодня. – 2012. – № 4 – С. 2-15
2. Попов Вениамин, Попова Марина. Египет: Почему провалились "Братья-мусульмане"? [Електронний ресурс] / Вениамин Попов, Марина Попова – Режим доступу: <http://ru.exrus.eu/Yegipet-Pochemu-provalilis-Bratya-musulmane-id52b08addae2015cc241dc155>
3. Разицкий В. И., Петренко В. В. Политичні пріоритети братів-мусульман в Єгипті після падіння режиму Х. Мубарака / В. И. Разицкий,

В. В. Петренко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Філософія. Політологія. – Вип. 1/11 5. – К., 2014. – С. 71-74.

4. РБК Україна. Нова Конституція Єгипту набула чинності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/novaya-konstitutsiya-egipta-vstupila-v-silu-26122012160600>

5. Al-Anany Halyl. Muslim Brotherhood mixes pragmatism, ideology on Israel [Електронний ресурс] / Halyl Al-Anany // Egypt Independent. – January 18, 2012. – Режим доступу: <http://www.egyptindependent.com/node/608771>

6. Al-Enani Khalil. The Muslim Brotherhood after Morsi [Електронний ресурс] / Al-Enani Khalil – Режим доступу: <https://attach/get/1391113259051651151/1/Brotherhood%2520after%2520morsi%2520-%2520khalil%2520alanani.docx.pdf>

7. Al-Banna Hasan. Our message [Електронний ресурс] / Hasan Al-Banna. – Режим доступу: http://web.youngmuslims.ca/online_library/books/our_message

8. Carlstrom Gregg. Controversial clauses in Egypt's constitution [Електронний ресурс] / Gregg Carlstrom // Aljazeera. – November 30, 2012. – Режим доступу: <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/11/20121130143923235965.html>

9. Dr. Morsi Assures IMF of His Party's Resolve to Boost Egyptian Economy, Growth, Development [Електронний ресурс] // Ikhwanweb. The Muslim Brotherhood's Official English web site. – Режим доступу: <http://ikhwanweb.com/article.php?id=29795>

10. Egypt's draft constitution translated [Електронний ресурс] // Egypt Independent. – December 12, 2012. – Режим доступу: <http://www.egyptindependent.com/news/egypt-s-draft-constitution-translated>

11. Egypt pound falls half a per cent at Sunday FX auction [Електронний ресурс] // Al-Ahram. – January 6, 2013. – Режим доступу: <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/3/12/61883/Business/Economy/Egypt-pound-falls-half-a-per-cent-at-Sunday-FX-auc.aspx>

12. El Sheikh Mayu. Egyptian Islamists Approve Draft Constitution Despite Objections [Електронний ресурс] / Mayu El Sheikh // The New York Times. – November 29, 2012. – Режим доступу: http://www.nytimes.com/2012/11/30/world/middleeast/panel-drafting-egypts-constitution-prepares-quick-vote.html?_r=0

13. Neriah Jacques. Egypt after Morsi: The Defeat of Political Islam? [Електронний ресурс] / Neriah Jacques // Jerusalem center for public affairs. – July 12, 2013. – Режим доступу: <http://jcpa.org/article/egypt-after-morsi-the-defeat-of-political-islam/>

Надійшла до редколегії 11.04.14

В. В. Петренко, канд. політ. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ,
В. И. Разицкий, канд. ист. наук, доц.
Национальный торгово-экономический университет, Киев

ОСОБЕННОСТИ ПРАВЛЕНИЯ "БРАТЬЕВ-МУСУЛЬМАН" В ЕГИПТЕ И ПРИЧИНЫ ИХ СВЕРЖЕНИЯ

В статье авторы предприняли попытку разобраться в специфике политической тактики "Братьев-мусульман" в борьбе за власть и особенностях осуществления ими политического курса во время правления в Египте, а также раскрыть обстоятельства и причины отстранения "Братьев" от власти.

Ключевые слова: Братья-мусульмане, Партия свободы и справедливости, салафиты, исламисты.

V. V. Petrenko, PhD in Political Science, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv,
V. J. Razitsky, Ph.D., Associate Professor
National Trade and Economic University, Kyiv

FEATURES OF THE BOARD OF "MUSLIM BROTHERHOOD" IN EGYPT AND THE REASONS FOR THEIR DEFEAT

The authors made attempted to understand the specifics of political tactics "Muslim Brotherhood" in the struggle for power and features of the exercise of political course the reign in Egypt, as well as reveal the circumstances and causes removal of "Brothers" from power.

Keywords: Muslim Brotherhood, Freedom and Justice Party, salafits, Islamists.

УДК 32:351 (477)

І. І. Петренко, канд. політ. наук, асист.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ"

В статті досліджено проблему визначення поняття "аналіз державної політики". Проаналізовано підходи до розуміння аналізу державної політики, визначено його основні складові. Виокремлено та охарактеризовано функції аналізу державної політики. Запропоновано авторське розуміння поняття "аналіз державної політики".

Ключові слова: аналіз державної політики, аналіз, політика, державна політика.

Аналіз державної політики сьогодні є надзвичайно актуальною наукою та практичною діяльністю. Він не просто дає можливість вирішувати нагальні суспільні проблеми шляхом вироблення ефективних державно-управлінських рішень у формі державної політики, а й

виконує важливу комунікативну функцію в суспільстві, дає можливість громадянському суспільству активно долучатися та контролювати процеси вироблення й прийняття важливих державних рішень. Участь громадянського суспільства набуває зовсім іншого вигляду